

גזירה מקצתה אטו כולה –

A decree on a partial discharge on account of the whole

Overview

טמאה (מספק) she becomes מקצת שליא immediately. The reason is because אין מקצת שליא בלא ולד. The גמרא asked that we know this (that אין מקצת וכו' from a משנה which teaches us that if a cow expels a מקצת שליא the remaining שליא is not בשחיטת האם ([seemingly] because אין מקצת וכו'). The גמרא refutes this; the משנה may maintain אין מקצת שליא בלא ולד (and really the remaining שליא should be (מותר), and the reason the remaining שליא is on account of אסורה באכילה יצתה, that if we will permit it to be eaten when it was יצתה מקצתה אטו כולה, we may come to permit it to be eaten when it is יצתה כולה. Our תוספות will discuss what exactly the concern is, and why this concern does not apply by an אשה, only by a בהמה.

The rule is that anything which is expelled from the cow (while it is alive) [which may contain a (partial) ולד] is אסורה באכילה¹ (unless it can be נשחט), even if it reenters the cows womb and was there האם כשנשחט.

גזרינן מקצתה אטו כולה' expression גמרא's comments on the תוספות

לאו דוקא דאיך נוכל לטעות להתיר כולה –

It is not precise to say that the גזירה was כולה אטו כולה, that we are concerned that even if the entire שליא is expelled it would mistakenly be thought to be מותר באכילה; **for how could we mistakenly permit the entire שליא to be eaten?!**

גזירה² explains why it is not a reasonable תוספות

שגם ביציאת מקצתה היוצא אסור מדאורייתא –

For even by a partial discharge, the part of the שליא which was expelled is אסור מדאורייתא³ to be eaten, so how can we say that if the entire שליא is expelled that we may think that it is מותר.

¹ אסור is יצא חוץ למחיצתו בשר, ובשר בשדה טרפה לא תאכלו of פסוק. We derive this from the

² This explanation is based on the ח"י הרשב"א.

³ If we maintain אין מקצת שליא בלא ולד it is אסור because there is a ולד (מקצת) ודאי in this שליא, and even if we maintain אין מקצת שליא בלא ולד it is אסור מספק for perhaps there is a (partial) ולד in this שליא. [Others maintain that even a שליא itself, without a ולד, is considered an אבר, and is אסור ביוצא.]

anticipates a possible explanation and rejects it⁴. The גזירה מקצתה אטו כולה may be understood as follows. If we would permit the שליא that remains inside to be eaten when יצתה מקצה, we will mistakenly assume that since this שליא (which is inside) is permitted to be eaten (בשחיטת האם), it should also be permitted to be eaten when it is entirely expelled before שחיטת האם. This might be the גזירה. However, תוספות rejects this interpretation. If that would be the חשש, then the גזירה should have been worded differently. The גמרא should have said, we cannot eat the inside שליא on account that we may come to eat an expelled שליא on the outside!

ולא קאמרינן גזירה מה שבפנים אטו מה שבחוץ –

However the גמרא **did not state** that there is a decree on what is inside the cow (to prohibit it from being eaten) **on account** that it may be confused with **what is outside** the cow! This proves that there is no such concern; for we know that whatever is expelled from the cow before the שחיטה is אסור מדאורייתא. The question remains why should we confuse כולה (on the outside) with מקצתה (on the outside, and forbid whatever is inside even בשחיטת האם)

מקצתה אטו כולה has an additional difficulty with תוספות:

ועוד אי גזרינן אטו כולה באשה נמי לגזור –

And furthermore if we are גזור by a כולה אטו מקצתה, then **we should also be גזור by an אשה מקצתה אטו כולה**.⁵ Why is it that we are גזור by a כולה אטו מקצתה (even though it seems illogical⁶) and we are not גזור by an אשה אטו מקצתה as well.

תוספות offers his interpretation:

אלא יש לומר דאטו רובא קאמרינן –

We will rather say that אטו כולה means אטו רובה (on account of the majority); תוספות explains -

דאי שרית ביציאת מקצת מה שבפנים משום כל אשר בבהמה –

For if we will permit to eat the part of the שליא which remains inside the cow by a partial discharge, because תורה writes **כל אשר בבהמה** (everything which is in the בהמה may be eaten) -

אף על פי שיש לחוש שמא יצא ראשו באותו מקצת –

⁴ The following is based on the תוספות רבינו פרץ. See פנ"י for a (slightly) different explanation, that תוספות anticipates what רש"י states that we are concerned by יצא כולה if the שליא will return inside the womb. תוספות rejects this, for if this is a real concern, then it is not necessary to say מקצתה אטו כולה. The גזירה can be made by the case of מקצתה itself. If we will maintain that by a יציאתה מקצתה שליא, the שליא שבפנים is מותר (on account of a ס"ס), then people will assume that there is no וולד in the מקצת שליא that was expelled, this will cause them to be מתיר the מקצת שליא שיצתה if it reenters the womb. However this מקצת שליא is certainly אסורה (for there is [at least] a ספק וולד there). The גמרא should have referred to this גזירה as גזירה אטו מה שבפנים אטו מה. The fact that the גמרא does not make any reference to such a גזירה proves that we are not concerned that the שליא will reenter the womb.

⁵ Therefore, we will have no more proof that אין מקצת שליא בלא וולד. It is possible that יש מקצת שליא בלא וולד; however even if יצתה מקצת שליא (where it is a ס"ס), nevertheless she is טמאה, for we a גזור מקצתה אטו כולה. There would be no need for the statement of ר"א for we can know this from the משנה that we are גזור מקצתה אטו כולה.

⁶ We are concerned that the people will be מתיר without asking; the same should apply by אשה.

Even though there is a concern that perhaps the head was expelled in this partial discharge (in which case the שליא שבפנים would be אסור), and if we nevertheless permit it because the תורה writes ⁷ כל אשר בבהמה, then -

יבא להתיר ביציאת רובו אותו מיעוט שבפנים מהאי טעמא –

It may come to pass that even when a majority of the שליא was expelled, the minority of the שליא remaining inside will be mistakenly permitted to be eaten for this very same **reason** (for we will assume that כל בבהמה תאכלו overrides any concern that the head [or a majority of the fetus] was expelled in this רוב שליא, just as we were not concerned that the head may have been expelled in the מקצת שליא, on account of בבהמה).

ולא ידעו שבמקצת הוי ספק ספיקא –

And people will not know to distinguish between a מקצת שליא **where it is a ס"ס** (perhaps no part of the ולד was expelled in the מקצת שליא, and even if some part was expelled, it was only a minority and not the head) and a רוב שליא where there is no ס"ס (we assume that when יצתה רוב שליא, then the רוב ולד was expelled). This reasoning applies only by a בהמה -

אבל גבי אשה לא שייך למגזר דלא אתי למיטעי –

However by a woman (if we were to assume that בלא ולד it is **not appropriate to make a decree** (that even if a מקצת שליא was expelled, she should become טמאה even though it is a ס"ס, on account that if we will consider here טהורה by a מקצת שליא, we will also mistakenly consider her טהורה even by a רוב שליא [where there is no ס"ס], this is not valid) **for it will not come to such a mistake -**

דליכא טעמא במה יטעו להשוות רוב למקצת –

For there is no reason why they should be confused and compare a majority to a minority by a woman expelling a שליא; people will understand that by טמאה - לידה it is considered a לידה and the woman is טמאה -

אבל בבהמה יטעו לומר שמה שבפנים לעולם אינו כילוד כל זמן שלא יצא –

However by a cow they will be confused and say that (even though the שליא was discharged, and that may be considered a לידה, nevertheless) **whatever is inside the cow is never considered 'born' as long as it did not exit** the cow. Therefore they will mistakenly assume that even if יצתה רוב שליא, nevertheless, whatever שליא remains inside the cow is always מותר בשחיטת האם [on account of בבהמה תאכלו], regardless if יצתה מקצת שליא or יצתה רוב שליא (since that מקצת which remains is not considered 'born', but rather part of the [mother] cow).

אשה: by an גזירה מקצתה אטו כולה offers another reason why there is no

אי נמי באשה לא גזרינן למנות מיום ראשון דחומרא דאתי לידי קולא היא –

Or you may also say, that by an אשה (if יש מקצת שליא בלא ולד and מעיקר הדין she is מותר בשחיטת האם, then) **we would not be גוזר that she should count the קולא from day one, for it is a חומרא that can develop into a קולא -**

⁷ This overrides any concern that there may have been a birth הראש.

דדלמא לא ימנו מיום ב' למיהב לה ימי טומאה –

For perhaps (if she is required to consider day one as **יום טומאה**) **they will not count her ימי טומאה from day two** (but only from day one) and will consider day fifteen as **ימי טוהר**, when in reality it is still part of her **ימי טומאה** since on day one she was **טמאה** only (ספיקא).

אשה offers a third reason why there is no גזירה by an אשה:

אי נמי באשה לא גזרינן דאפוי טומאה לא מפשינן כדאמרין בביצה (דף ז,א.) –

Or you may also say that by a woman we are not גוזר that she should be **טמא** from day one (and the **טהרות** she touches after the discharge become **טמא** **מסכת ביצה** **states in גמרא** **as the טומאה** **for we do not wish to increase** (מספק) **Therefore if** she is **טהורה** we will not be **גוזר** that she should become **טמא** and cause **טהרות** to become **טמא** (only) on account of a **חשש** of a mistake that some may make. However by a **בהמה** where we are discussing **איסור אכילה**, there we can be **טו** **גוזר מקצתה** **אטו** **רובה**.

is dissatisfied with this last answer:

מיהו לעיל⁸ פירשנו דלא איירי לענין טומאה אלא לאוסרה לבעלה –

However we have previously explained that (when we say that the אשה is **טמאה** from day one) **it is not concerning the laws of טומאה** (that if she touches **טהרות** they become **טמא**) **but rather** she is **טמא** in regards **that she is forbidden to her husband** (a **טמאה** is **יולדת** as a **נדה**). Concerning a forbidden relationship with her husband, that is not considered **טומאה** and we would make a **גזירה**. Therefore according to **תוספות** we will need to assume the first two answers.

differentiation between a **בהמה** and an אשה: **רש"י** cites **תוספות**:

ופירוש הקונטרס דבאשה לא שייך למגזר דלא אתי למטעי –

And רש"י explained that by a woman the גזירה is not applicable, for no one will become confused (and assume that even if the entire **שליא** was expelled she is not **טמאה**)-

דכיון דחזו דמכי ילדה בשני מטמינא לה –

For since they see that when she ‘births’ on day two we do consider her טמאה, therefore we can not ever make the mistake that by **יצאה כולה** she is **טהורה**.

תוספות has a difficulty with **רש"י**'s interpretation:

וקשה דהא דחזינן דמטמינא לה בשני אמרי משום דנפקא כולה:

And there is a difficulty! For that which we see that she is טמאה on day two we will assume that she is טמאה only because the entire שליא was expelled; however we may still mistakenly assume that when **יצתה רוב שליא**, she will be **טהורה**. The question still remains let us be **טו** **רובה**!

Summary

⁸ בע"א בד"ה דאין.

[The גמרא of הו"א was] that by a בהמה even if we assume that יש מקצת אסורה באכילה שליא is יצתה מקצתה nevertheless if בלא ולד, on account of a גזירה, that we will permit the remaining שליא to be eaten even if גזור. However by an אשה if בלא ולד יש מקצת שליא we would not be גזור. יצתה רובה. Either because no one will confuse רוב with מיעוט, or because it is a חומרא דאתי לידי קולא.

Thinking it over

1. Is it appropriate to be גוזר by מקצת on account of רוב; or do people readily distinguish between רוב and מקצת?
2. According to תוספות that the חשד is if we will be שבפנים when מקצת מתיר מה שבפנים if we will be expelled, we may be שבפנים even if רוב שליט יצתה; then why are we not גוזר on שבפנים (by a viable וולד) if יצא אבר אחד, on account that we may come to be שבפנים בה מתיר if a רוב וולד יצא?⁹

⁹ See ג"ח.